

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЕЛЕКТИВНИХ КУРСІВ НА ОСНОВІ ОНЛАЙН-КОНТЕНТУ З СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Д. П. Сенетий

Запорізький державний медичний університет

Протягом останніх двох навчальних років у Запорізькому державному медичному університеті інтенсивно розробляються та впроваджуються онлайн-курси на платформі EDX, які слугують основою для курсів за вибором студента та для самостійної роботи студента з обов'язкових курсів. Курси за вибором ґрунтуються на основі онлайн-курсів, але включають також і очне спілкування між студентами й викладачами у формі семінарів та консультацій. Зокрема, на кафедрі суспільних дисциплін розроблено і використовуються як основа елективних курсів онлайн-курси з EDX з філософії медицини, логіки, теорії пізнання та медицини, етики, естетики, етичних проблем в медицині, медичної деонтології, соціології та медичної соціології та ін. Досвід роботи з такими курсами дозволяє зробити деякі узагальнення щодо можливостей, обмежень і оптимальних способів використання онлайн-курсів як основи для елективних курсів з суспільно-гуманітарних дисциплін у медичному університеті.

Порівняно з традиційними (очними) формами навчання, викладання онлайн-курсів дає певні додаткові можливості, але й створює специфічні труднощі.

Можемо відзначити наступні додаткові можливості:

- 1) Забезпечується можливість проходження студентом обраного елективного курсу незалежно від загальної кількості студентів, що записалися на цей курс і можливості одночасного збору цих студентів по групах для проведення занять у традиційній формі (лекцій, семінарів).

2) Онлайн-курси дають змогу ефективно використовувати навчальні можливості відео- та аудіо ресурсів.

3) Вони також можуть бути більш зручними для студента, оскільки він має більшу свободу розпоряджатися власним часом, а основний матеріал, потрібний для підготовки, у різних формах (тексти, відео, аудіоматеріали) компактно зібраний в одному місці і доступний у будь-який момент.

Разом із тим, зростає важливість якісного наповнення онлайн-курсу текстовими, аудіо- та відео- навчальними матеріалами, що дають змогу студенту добре засвоїти головні моменти змісту навчальної дисципліни. Недоліки в якості й повноті такого навчального матеріалу не можуть бути достатньою мірою компенсовані особистим спілкуванням із викладачем.

З іншого боку, онлайн-курси, порівняно з традиційними формами навчання, мають суттєві обмеження, які пов'язані з дефіцитом інтерактивності, недостатньо ефективним зворотним зв'язком. У цьому відношенні, можемо виділити три основні аспекти:

- 1) комунікація викладач-студент (куратор-курсант): в процесі опитування, виправлення помилок і пояснень онлайн-комунікація менш гнучка й зручна, аніж звичайне спілкування;
- 2) комунікація студентів між собою в контексті навчання є так само важливою; онлайн-формат для неї не дуже сприятливий;
- 3) контроль за якістю виконання домашнього завдання та набутих знань: в онлайн-режимі він проблематичний, особливо враховуючи поширеність практики списування. У випадку гуманітарних дисциплін проблемою є також те, що тестова форма контролю є, як правило, не досить адекватною, щоб здійснювати оцінювання лише або переважно на її основі.

Відзначені обмеження онлайн-формату до певної міри можна послабити, впроваджуючи такі форми онлайн-комунікації як онлайн-форуми, групи в соціальних мережах, вебінари, спілкування через Skype; проте такі

замінники лише частково компенсують брак усного спілкування у звичайному форматі.

Слід враховувати також, що усне спілкування між викладачем і студентами, а також студентів між собою, є важливим емоційним фактором мотивації навчання студентів.

З цього можна зробити загальний висновок, що хоча існує досить великий простір для підвищення продуктивності онлайн-курсів (через їх якісне наповнення навчальними матеріалами, урізноманітнення форм контролю й пошук більш нестандартних завдань, що дозволили б курсанту проявляти власне мислення), в наших умовах, оскільки є можливість поєднувати онлайн-складову з традиційними семінарськими заняттями і вибирати співвідношення одного з іншим, доцільно організувати змішані курси так, щоб очне спілкування студентів з викладачем та між собою було достатнім для збільшення мотивації студентів, діалогічного обговорення основних питань, виявлення й виправлення неточностей і неповноти у розумінні навчального матеріалу, адекватного оцінювання викладачем рівня засвоєних студентом знань та вмінь. Найбільш зручною формою спілкування залишаються регулярні семінарські заняття. У випадках, коли не вдається знайти зручний для студентів час для проведення таких занять у групах, потрібно виділяти достатньо часу для регулярних індивідуальних усних консультацій з опитуванням.